

Toelichting

A. Algemeen deel

In dit 'Tijdelijk besluit experiment bredere inzet re-integratie instrumenten' is geregeld dat, bij wijze van experiment, tijdelijk afgeweken mag worden van een aantal wettelijke bepalingen met betrekking tot de inzet van re-integratie instrumenten, om te onderzoeken of op deze wijze de arbeidsparticipatie van personen die zijn aangemerkt als volledig en duurzaam arbeidsongeschikt kan worden bevorderd.

UWV heeft geen wettelijke taak om personen met een Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten (hierna: IVA) of die Duurzaam Geen Arbeidsvermogen hebben in de Wajong (hierna: DGA) te ondersteunen naar werk. Ondanks de arbeidsongeschiktheidsstatus van deze personen neemt de individuele vraag vanuit deze groepen toe om in aanmerking te komen voor re-integratieondersteuning. In de brief van 16 februari 2022 hebben de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Minister voor Armoede Participatie en Pensioenen aangekondigd om samen met het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (hierna: UWV) te onderzoeken in hoeverre personen met een IVA of DGA uitkering, met behulp van ondersteuning, werk kunnen vinden, verrichten en behouden.¹ Door middel van een experiment verwachten de Ministers vast te kunnen stellen of ondersteuning naar werk de arbeidsparticipatie van deze groep bevordert en of het huidige re-integratie-instrumentarium dat ingezet wordt voor uitkeringsgerechtigden met een re-integratieverplichting ook aansluit bij de behoeften van deze groep. Op basis van de uitkomsten van het experiment wordt een afweging gemaakt of de huidige wetgeving rondom re-integratieondersteuning voor deze groepen wijziging behoeft.

In de brief van 16 februari hebben de Ministers aangekondigd, tot dat dit besluit in werking is getreden, te gedogen dat UWV financiële middelen inzet om re-integratie dienstverlening op verzoek van personen met een IVA- of DGA-uitkering aan te bieden. De instrumenten loondispensatie en proefplaatsing kunnen in deze periode niet worden ingezet. In onderhavig besluit wordt het gehele UWV re-integratie instrumentarium open gesteld voor personen die zijn aangemerkt als volledig en duurzaam arbeidsongeschikt, inclusief de instrumenten loondispensatie en proefplaatsing.

1. Achtergrond en doel experiment

Werk is een essentieel onderdeel om volwaardig en gelijkwaardig deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Het draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling, brengt structuur en sociale contacten. Daarnaast kan werken een positief effect hebben op de kwaliteit van leven. Het kabinet heeft de ambitie om meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar werk te begeleiden en om de arbeidsparticipatie en positie van arbeidsongeschikten te verbeteren.²

¹ Knelpuntenbrief UWV, juni 2021, p. 4-5

² Coalitieakkoord. Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst, december 2021, p. 24

Achtergrond geen re-integratie ondersteuning

De Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (hierna: Wet WIA) kent als uitgangspunt dat personen die zijn aangemerkt als volledig en duurzaam arbeidsongeschikt ten tijde van de claimbeoordeling geen mogelijkheden hebben tot het verrichten van arbeid. Bij de totstandkoming van de wet is besloten om geen verplichting tot re-integratie richting werk op te leggen aan personen die als volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn aangemerkt.³ Hierbij werd verondersteld dat activering naar werk voor deze groep geen perspectief biedt op werk.⁴ In de wet Wajong is geregeld dat alleen personen met arbeidsvermogen hulp en ondersteuning krijgen bij het vinden en behouden van werk. Het uitgangspunt bij de inzet van re-integratiemiddelen aan mensen met een Wajong uitkering is dat het een selectieve en effectieve inzet moet zijn gezien de beperkte re-integratiemiddelen.⁵

De directe aanleiding voor onderhavig besluit is de signalering van UWV in haar knelpuntenbrief wet- en regelgeving dat personen met een IVA- of DGA-uitkering steeds vaker verzoeken om re-integratieondersteuning.⁶ Daarnaast is de arbeidsmarkt zelf maar ook de visie op werk de afgelopen jaren ingrijpend veranderd. Ook nieuwe technologische innovaties kunnen personen met een beperking helpen om te re-integreren naar werk.

In artikel 30a van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (hierna: Wet SUWI) is bepaald dat UWV geen taak heeft om personen met een IVA- of DGA-uitkering te re-integreren naar werk. Dit betekent dat personen met een IVA- of DGA-uitkering geen verplichting hebben om mee te werken aan re-integratie. Ook hebben zij geen recht op re-integratie ondersteuning. De uitsluiting van deze groep van re-integratieondersteuning vormt een mogelijke belemmering om (weer) de arbeidsmarkt op te komen. Het belemmert mogelijk ook de kans van deze personen om volwaardig mee te kunnen doen in de maatschappij. Zonder werk of uitzicht op werk blijven deze personen naar verwachting hun verdere leven afhankelijk van hun uitkering. Met dit voorliggend besluit wordt op basis van artikel 82a van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (hierna: wet SUWI) geëxperimenteerd met de inzet van re-integratie instrumenten voor deze groepen.

Huidige situatie

Een persoon komt op dit moment pas in aanmerking om ondersteuning te ontvangen als blijkt uit een herbeoordeling (op verzoek van betrokkene) dat er toch arbeidsvermogen is. De herbeoordeling van personen met een IVA- of DGA-uitkering leidt in 75%, respectievelijk 68% van de gevallen tot dezelfde uitkomst, namelijk dat iemand duurzaam geen arbeidsvermogen heeft.⁷ De persoon heeft dan geen recht op ondersteuning en dient op eigen kracht activiteiten te ontplooiën indien hij of zij graag wil werken. De huidige praktijk laat zien, dat de kans om op eigen kracht zonder re-integratieondersteuning de arbeidsmarkt op te komen, vrijwel nihil is.

Doel

Het doel van dit experiment is om te onderzoeken of het mogelijk is doelmatig en doeltreffend dienstverlening aan deze groep aan te bieden, na te gaan wat hiervan de effecten zijn en wat dit mogelijk betekent voor de Wet WIA en de Wajong. Op dit moment is onvoldoende duidelijk in hoeverre re-integratieondersteuning deze personen kan helpen naar werk. Om dit te onderzoeken wordt gemonitord in hoeverre personen

³ Kamerstukken 2004-2005, 30034, 3, paragraaf 6.7

⁴ Kamerstukken 2004-2005, 30034, 3, paragraaf 3.1.3 & paragraaf 6.7

⁵ Kamerstukken 2011-2012, 33161, 3, paragraaf 5.3

⁶ UWV. Knelpuntenbrief Wet- en regelgeving, juni 2021, p. 4-5

⁷ UWV. Kwantitatieve bijlage bij het jaarverslag, 2020

met een IVA- of DGA-uitkering met behulp van ondersteuning werk kunnen vinden, verrichten en behouden. Er wordt onderzocht in hoeverre de UWV dienstverlening en beschikbare voorzieningen aansluiten bij de behoeften van deze groep. Ook wordt nagegaan wat de maatschappelijke en individuele baten zijn van re-integratieondersteuning en werk voor deze groepen. De aanname is dat de inzet van ondersteuning de mogelijkheden tot arbeidsparticipatie en maatschappelijk welzijn voor personen uit deze groep vergroot.

Het experiment past daarnaast bij de aanbeveling van de Commissie Regulering van werk dat er meer geïnvesteerd moet worden in maatwerk en individuele begeleiding van diegenen die niet op eigen kracht weer aan de slag kunnen gaan.⁸ Personen met een IVA- of DGA-uitkering de kans geven om re-integratieondersteuning aan te vragen sluit ook aan bij de doelstellingen van het VN-Verdrag Handicap.⁹

2. Inhoud experiment

Personen die zijn aangemerkt als volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn op dit moment nauwelijks actief op de arbeidsmarkt. Door voor hen een tijdelijk recht op ondersteuning te creëren wordt naar verwachting de kans dat personen zelf om re-integratie-ondersteuning verzoeken en dus gemotiveerd zijn om (opnieuw) aan het werk te gaan, vergroot.

Doelgroep

De totale groep bestaat uit 146.273 personen met een IVA-uitkering en 133.832 personen met een DGA-uitkering.¹⁰ Het gaat om personen met een IVA⁻¹¹, oWajong¹², Wajong2010¹³ of Wajong2015-uitkering¹⁴. Ondanks dat deze personen zijn aangemerkt als volledig en duurzaam arbeidsongeschikt kan niet worden uitgesloten dat deze personen mogelijkheden hebben om tijdelijk en in een bepaalde (beperkte) omvang betaald werk te verrichten. Zo zijn er bijvoorbeeld personen met een DGA uitkering die verspreid over vijf dagen toch in staat zijn drie uur per dag te werken. Volgens de beoordelingscriteria hebben die personen alsnog duurzaam geen arbeidsvermogen omdat niet wordt voldaan aan het criterium van minimaal vier uur per dag kunnen werken. Daarnaast zijn er uitkeringsgerechtigden met een progressief ziektebeeld, zoals bijvoorbeeld kanker, waarbij het uitvoeren van betaald werk onder voorwaarden, bijvoorbeeld tijdelijk of gedurende een beperkte periode, praktisch wel mogelijk is. Personen die sinds 2015 een Wajong2015-uitkering ontvangen hebben op jonge leeftijd het oordeel gekregen dat zij, ook in de toekomst geen arbeidsvermogen zullen hebben. Ook binnen deze groep valt niet uit te sluiten dat individuen op termijn alsnog arbeidsvermogen ontwikkelen.

Op basis van de verzoeken die tot nu toe zijn binnengekomen bij UWV blijkt dat de groep divers is. Personen met een DGA-uitkering die zich melden zijn voornamelijk actief in dagbesteding en zij willen doorgroeien naar betaald werk. Het betreft veelal praktisch opgeleiden die het meest actief zijn in de detailhandel. Personen met een IVA-uitkering zijn veelal ondanks hun beperkingen blijven werken, maar als gevolg van hun beperking(en) wordt het werk hen later toch te zwaar. Daarom verzoeken zij om ondersteuning om toch zoveel als mogelijk aan het werk te blijven. Ook is bekend dat er personen met een IVA- of DGA-uitkering hebben deelgenomen aan een traject gericht

⁸ Commissie Regulering van Werk, In wat voor land willen wij werken? Naar een nieuw ontwerp van de regulering van werk, januari 2020, p. 13

⁹ VN-Verdrag Handicap, Artikel 27 lid 1 sub e

¹⁰ UWV. Kwantitatieve informatie 2021, p. 22 en p. 31

¹¹ Wet Werk en Inkomen naar arbeidsvermogen, hoofdstuk 6

¹² Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, hoofdstuk 3

¹³ Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, hoofdstuk 2

¹⁴ Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, hoofdstuk 1a

op Individuele Plaatsing en Steun (IPS) op grond van de Beleidsregels subsidieonderzoek IPS. Uit de resultaten van de ingezette IPS-trajecten die specifiek bedoeld zijn voor personen met ernstige psychische aandoeningen is gebleken dat ongeveer een kwart van de groep met een IVA- of DGA-uitkering met inzet van dit traject in enige mate aan het werk gekomen is. Gedurende het experiment wordt de totale doelgroep die aangeeft in aanmerking te willen komen voor re-integratieondersteuning gemonitord. Bij de evaluatie kan inzicht worden gegeven in de kenmerken van de doelgroep en de resultaten die behaald worden.

Omvang en duur

Middels dit besluit krijgt UWV tijdelijk de mogelijkheid op verzoek re-integratieondersteuning te bieden aan personen met een IVA- of DGA-uitkering. Naar verwachting zullen circa 200 personen op jaarbasis vanuit de IVA/DGA groep verzoeken om ondersteuning bij UWV. Het experiment kent een looptijd van 5 jaar en gaat in op 1 april 2023. Het experiment eindigt op 1 april 2028. UWV kan tot eind 2026 besluiten om re-integratieverzoeken in te willigen. In 2025 en 2026 wordt een tussentijdse evaluatie opgesteld. Deze bestaat uit een kwantitatieve analyse van de resultaten tot dan toe door UWV en een kwalitatieve analyse van de ervaringen tot dan toe door een nog nader te bepalen extern onderzoeksbureau.

Opzet experiment

Het experiment moet open en laagdrempelig zijn voor alle IVA- en DGA-uitkeringsgerechtigden. UWV start een communicatiecampagne via de reguliere kanalen, waarbij relevante stakeholders betrokken worden. Voor de deelname aan het experiment dient een IVA- of DGA-uitkeringsgerechtigde zelf een verzoek in tot ondersteuning bij UWV; dit vergroot de kans dat gemotiveerde personen zich melden. Het verzoek tot ondersteuning kan via alle mogelijke reguliere kanalen bij UWV binnenkomen.

Een IVA- of DGA-uitkeringsgerechtigde krijgt gedurende de looptijd van dit experiment de kans om ondersteuning naar werk te ontvangen. Mocht de uitkeringsgerechtigde zich melden en wordt samen met een arbeidsdeskundige besloten dat er nog te weinig aanknopingspunten zijn voor re-integratie, dan kan diegene zich in een later stadium nogmaals melden, indien de situatie verbeterd is. Onder re-integratieondersteuning wordt het voeren van gesprekken, opstellen van een werkplan en mogelijke inzet van scholing, ingekochte re-integratiedienstverlening (Modulaire diensten, IPS, Werkfit maken en Naar werk), alsmede inzet van loondispensatie en proefplaatsing verstaan. De inzet van voorzieningen zoals persoonlijke ondersteuning, is reeds mogelijk voor beide groepen. Bij de inzet van persoonlijke ondersteuning zal UWV indien nodig maatwerk bieden die mogelijk afwijkt van het bestaande Protocol Jobcoach UWV 2019. UWV heeft beleidsruimte om te besluiten tot de inzet van re-integratie-instrumenten. UWV kan dus ook besluiten niet tot inzet over te gaan, bijvoorbeeld wanneer eerdere inzet van instrumenten is gestaakt vanwege het eerder niet nakomen van de afspraken in de re-integratie-visie. Dat kan ook een reden zijn voor UWV om de inzet van re-integratie-instrumenten te beëindigen.

Inzet instrument loondispensatie

De werkgever of iemand met een IVA uitkering kan op grond van dit experiment ook loondispensatie aanvragen. Loondispensatie was in de wet Re-integratie Arbeidsgehandicapten (hierna: REA) een van de instrumenten die ingezet kon worden voor personen die als gedeeltelijk arbeidsongeschikt waren aangemerkt.¹⁵ Uit gegevens over het gebruik van het instrument loondispensatie kwam naar voren dat loondispensatie naar verhouding weinig werd ingezet voor personen die als gedeeltelijk arbeidsongeschikt waren aangemerkt.¹⁶ Dit zijn personen met vergelijkbare kenmerken als de personen die nu op grond van de wet WIA een Werkhervatting Gedeeltelijk

¹⁵ Wet op de (re)integratie arbeidsgehandicapten, artikel 7

¹⁶ Kamerstukken 2004-2005, 30118, nr. 3, p. 41-42

Arbeidsgeschikten (WGA) uitkering ontvangen. Het instrument werd met name ingezet voor personen met een Wajong uitkering.¹⁷

Bij personen met een IVA-uitkering is de verwachting dat inzet van loondispensatie een belangrijk instrument kan zijn om toegang te krijgen tot de reguliere arbeidsmarkt en om de (beperkte) arbeidscapaciteit te benutten. Werkgevers worden zonder inzet van dit instrument niet gecompenseerd voor de verminderde productiviteit van de persoon met een IVA-uitkering. Tevens zijn personen met een IVA uitkering niet opgenomen in het doelgroepenregister van de Wet banenafspraken. Door de mogelijkheid om loondispensatie in te zetten zullen werkgevers naar verwachting personen met een IVA-uitkering eerder willen aannemen en komen functies beschikbaar die zonder dit instrument naar verwachting niet voor personen met een IVA-uitkering toegankelijk zijn. Het instrument stimuleert werkgevers om (duurzaam) een werknemer met een beperking in dienst te nemen en te houden. Door inzet van loondispensatie wordt het loon dat door de werkgever betaald moet worden in overeenstemming gebracht met de productiviteit van werknemer. De financiële compensatie voor de verminderde arbeidsproductiviteit zien werkgevers hierbij als een belangrijke randvoorwaarde.¹⁸ Een evaluatie van de toepassing van het instrument voor personen met een IVA-uitkering loopt mee in de evaluatie.

Proces om te komen tot passende dienstverlening

Indien een persoon met een IVA- of DGA-uitkering bij UWV aangeeft dienstverlening te willen ontvangen voert de UWV arbeidsdeskundige eerst oriëntatiegesprekken met de persoon. De wensen, kansen, risico's en (on)mogelijkheden worden besproken. Zaken als de belastbaarheid van de persoon, het doen vermogen en andere persoonlijke en externe factoren, wegen mee bij de beslissing over de route die ingezet kan worden om – bij voorkeur duurzaam – aan het werk te komen. Samen met de arbeidsdeskundige wordt beoordeeld of de wens om te werken haalbaar is en in hoeverre de loopbaanwensen realistisch zijn in relatie tot de kans op werk in de huidige arbeidsmarkt. Ook wordt bekeken welke dienstverlening de persoon het beste ondersteunt om aan het werk te komen. Uiteindelijk wordt een onderbouwd oordeel van de arbeidsdeskundige vastgelegd in een werkplan¹⁹, een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Hier staat de mogelijkheid van bezwaar en beroep tegen open.

Tevens informeert UWV de persoon over mogelijke gevolgen van werken bij deelname aan het experiment. Alle personen kunnen daarnaast gebruik maken van de diensten van een door UWV ingekochte financieel expert om in kaart te brengen wat werken voor invloed kan hebben op andere inkomensafhankelijke regelingen. Bij de oriëntatiegesprekken en ook later, wanneer personen aan het werk gaan, besteedt UWV hier aandacht aan. UWV ondersteunt vervolgens de persoon bij het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt, bij het in dienst treden bij een werkgever of bij het starten als zelfstandige. Indien de arbeidsdeskundige oordeelt dat re-integratie naar betaald werk voor de persoon niet haalbaar is, wordt diegene mogelijk doorverwezen naar de gemeente voor (arbeidsmatige) dagbesteding. Dit gebeurt alleen met toestemming van de persoon zelf.

3. Verhouding tot nationale regelgeving en verhouding tot hoger recht

Dit besluit heeft als grondslag artikel 82a, eerste lid, onderdelen a, f en h, van de Wet SUWI. Op die grondslag kan bij wijze van experiment afgeweken worden van, voor zover

¹⁷ Kamerstukken 2004-2005, 30118, nr. 3, p. 35-36

¹⁸ Panteia (2013). Van klant naar werknemer met loondispensatie. Evaluatie van de vierde pilot werken naar vermogen, p. 103 & APE en de Beleidsonderzoekers (2018). Loonkostensubsidie en loondispensatie: de werking en effectiviteit van beide instrumenten, p. 18 en 158

¹⁹ De wetten WIA en Wajong spreken van een re-integratievisie en een re-integratieplan

relevant, de artikelen 30a van de Wet SUWI, paragraaf 4.2 van de Wet WIA, afdeling 5 van hoofdstuk 2 en afdeling 5 van hoofdstuk 3 van de Wajong. Deze afwijkingen van de wettelijke bepalingen zijn op grond van artikel 82a van de Wet SUWI alleen toegestaan met het oog op het onderzoeken van de mogelijkheden om de Wet SUWI, de Wet WIA en de Wajong doeltreffender uit te voeren. Aan deze voorwaarde wordt voldaan, aangezien het experiment dat dit besluit mogelijk maakt erop gericht is te onderzoeken of de inzet van re-integratie instrumenten doeltreffender kan worden door deze ook in te zetten voor personen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn.

Verwerking van persoonsgegevens en uitgevoerde data privacy impact assessment
Gezien de aard van dit voorstel is door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in de fase van beleidsontwikkeling een Data Privacy Impact Assessment (DPIA) uitgevoerd. Met behulp van deze analyse is de noodzaak van gegevensverwerking voor dit experiment bekeken en zijn op gestructureerde wijze de mogelijke gegevensverwerkingsrisico's en benodigde maatregelen in kaart gebracht. Hierbij is aandacht besteed aan onder andere de beginselen van gegevensminimalisering en doelbinding, het vereiste van een goede beveiliging en de rechten van de betrokkenen.

Op grond van dit besluit worden persoonsgegevens verwerkt door verschillende partijen, namelijk door: UWV, door UWV gecontracteerde re-integratiebedrijven of GGZ-instellingen, mogelijk door gemeenten en een extern onderzoeksbureau ten behoeve van de evaluatie van het experiment. Het doel van dit besluit is om te onderzoeken in welke mate re-integratiedienstverlening bijdraagt aan het verhogen van de arbeidsparticipatie van personen met een IVA- of DGA-uitkering die op eigen verzoek begeleid willen worden naar werk.

De noodzaak voor de gegevensverwerking door genoemde partijen is tweeledig. Deze bestaat uit de noodzaak voor de uitvoering van de AMvB en de noodzaak voor de evaluatie ervan.

De grondslagen voor de verwerking persoonsgegevens zijn geregeld in artikelen 54, eerste lid, van de Wet SUWI, en voor de verstrekking van gegevens aan re-integratiebedrijven en gemeenten artikel 73, negende en elfde lid. De gegevensverwerkingen die plaatsvinden voor dit experiment wijken niet af van de gegevensverwerkingsprocedures die UWV heeft ingericht voor andere groepen aan wie zij dienstverlening bieden. De grondslag in de Algemene Verordening Gegevensbescherming voor dergelijke gegevensverwerking is artikel 6 lid 1 sub e AVG.

De verwerking van identificatienummers is gebaseerd op artikel 10 wet algemene bepalingen Burgerservicenummer (WABB). Daarin staat dat overheidsorganen bij de uitvoering van hun publieke taak gebruik kunnen maken van het Burgerservicenummer, zonder dat daarvoor nadere regelgeving vereist is. De verwerking is verder gebaseerd op artikel 6 lid 1 sub e van de AVG en artikel 46 lid 1 van de Uitvoeringswet Algemene Verordening gegevensbescherming (UAVG)

UWV voert een kwantitatieve analyse uit als onderdeel van dit experiment. Voor de kwalitatieve analyse en het uitvoeren van de evaluatie wordt door SZW, in samenspraak met UWV, een extern onderzoeksbureau ingehuurd. Om ervoor te zorgen dat het onderzoeksbureau kan beschikken over relevante gegevens van UWV, zal SZW (als verwerkingsverantwoordelijke) UWV formeel vragen zijn medewerking te verlenen op basis van artikel 5.14 van de Regeling SUWI. Voorts wordt een verwerkersovereenkomst afgesloten met het onderzoeksbureau waarin afspraken worden vastgelegd over het zorgvuldige gebruik van persoonsgegevens. Deze gegevensverwerking is ook onderdeel van de DPIA.

Uit de uitgevoerde DPIA is gebleken dat er geen risico's voor betrokkenen uit de verwerking volgen die niet worden gemitigeerd door te nemen en genomen maatregelen. Er zijn daarom vanuit het privacy oogpunt geen bewaren om te beginnen met de verwerking. De DPIA is middels de gebruikelijke procedure binnen het ministerie van SZW uitgevoerd.

4. Gevolgen

Financiële gevolgen voor deelnemers

Voor IVA- of DGA-uitkeringsgerechtigden kan werken mogelijk gevolgen hebben voor de mate van arbeidsongeschiktheid en de totale inkomsten. In de volgende paragrafen worden de mogelijk gevolgen geschetst.

Verrekening van inkomsten met de uitkering

De normale regels met betrekking tot verrekening van inkomen van personen met een IVA- of DGA-uitkering gelden. Iemand met een Wajong DGA-uitkering ontvangt een uitkering van maximaal 75 procent van het wettelijk minimumloon (WML). Wanneer de persoon gaat werken, dan wordt 75 procent van de inkomsten uit arbeid verrekend met de uitkering. Bij inzet van het instrument loondispensatie wordt 75 procent van het gedispenseerde loon verrekend met de uitkering.

De hoogte van de IVA-uitkering vanuit de wet WIA bedraagt 75 procent van het vastgestelde dagloon. Het dagloon wordt berekend door het totale loon over de laatste 12 maanden voordat iemand ziek werd te delen door 261 dagloondagen, waarbij een maximum hoogte geldt. Voor een persoon met een IVA-uitkering worden de inkomsten uit arbeid als volgt verrekend:

$$\text{Uitkering} = (0,75 \times \text{dagloon}) - (0,7 \times \text{verdiend inkomen per maand}) \quad \text{X} \frac{(\text{max})\text{dagloon}}{\text{Dagloon zonder maximering}}$$

Bij inzet van het instrument loondispensatie wordt 75% van het gedispenseerde loon verrekend met de uitkering.

Herbeoordeling

Als personen met een IVA of DGA uitkering gaan werken, dan kan dat een signaal zijn voor UWV om een herbeoordeling aan te vragen. Dit gebeurt alleen wanneer UWV daar een aanleiding toe ziet. UWV heeft op dit moment de verplichting om een herbeoordeling aan te vragen voor iemand met een IVA of DGA uitkering, wanneer die persoon gedurende een aaneengesloten periode van twaalf kalendermaanden per dag een inkomen verwerft dat meer bedraagt dan 20% van het maatmaninkomen.²⁰ Het maatmaninkomen is het inkomen dat gezonde personen, met soortgelijke opleiding en ervaring, ter plaatse waar de persoon woont of in de omgeving daarvan, met arbeid gewoonlijk verdienen.

Er zijn twee mogelijke uitkomsten van een herbeoordeling voor oWajong en Wajong 2010, namelijk dat de persoon arbeidsvermogen heeft ontwikkeld of dat de persoon (nog steeds) geen arbeidsvermogen heeft. Wanneer er arbeidsvermogen is geconstateerd ontvangt iemand geen DGA uitkering meer, maar voortaan een inkomensondersteuning uitkering²¹ of arbeidsongeschiktheidsuitkering²² uitkering. Deze

²⁰ Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, artikel 2:46a, eerste lid en Wet Werk en Inkomen naar arbeidsvermogen, artikel 52, tweede lid

²¹ Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, artikel 2:40 Wajong

²² Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, artikel 3:8 Wajong

uitkering bedraagt 70 procent van het wettelijk minimumloon, in tegenstelling tot de DGA uitkering van maximaal 75 procent van het wettelijk minimumloon. Wanneer uit de herbeoordeling blijkt dat iemand nog steeds duurzaam geen arbeidsvermogen heeft dan, behoudt de persoon de huidige uitkering van maximaal 75 procent van het wettelijk minimumloon.

Voor de Wajong2015 geldt dat wanneer er bij iemand uit deze groep bij een herbeoordeling arbeidsvermogen wordt geconstateerd, deze persoon het recht op de Wajong uitkering verliest. De persoon valt vanaf dat moment onder de Participatiewet en onder verantwoordelijkheid van de gemeente. Dit betekent dat iemand vanaf dat moment mogelijk aanspraak kan maken op de bijstand.

Bij personen met een IVA-uitkering kan de uitkomst van een herbeoordeling zijn dat de persoon niet meer volledig en duurzaam arbeidsongeschikt is. Indien dat het geval is dan kan de persoon afhankelijk van het resterende arbeidsongeschiktheidspercentage overgaan naar een andere uitkering. Indien de persoon nog wel volledig arbeidsongeschikt is maar dit niet meer duurzaam is, dan ontvangt de persoon vanaf dat moment een uitkering op grond van de WGA80-100. Indien de uitkomst van de herbeoordeling is dat iemand 35-80 procent arbeidsongeschikt is, dan ontvangt de persoon vanaf dat moment ook een lagere uitkering. Dit is afhankelijk van het arbeidsongeschiktheidspercentage. Indien er minder dan 35 procent arbeidsongeschiktheid wordt geconstateerd dan vervalt het recht op de IVA uitkering en maakt de persoon geen aanspraak op een WGA-uitkering.

Herleving van het recht op Wajong of IVA uitkering

Uit een herbeoordeling kan blijken dat een persoon met een IVA of DGA uitkering arbeidsvermogen heeft ontwikkeld en vanaf dat moment in een andere uitkering onder de Wet WIA, Wajong of Participatiewet valt. Mocht diegene na verloop van tijd alsnog uitvallen door toegenomen arbeidsongeschiktheid, dan kan de persoon, bij volledige en duurzame arbeidsongeschiktheid, opnieuw aanspraak maken op een IVA of DGA uitkering. Dit is mogelijk omdat het recht op de uitkering bij volledige en duurzame arbeidsongeschiktheid voor deze groepen onder bepaalde voorwaarden kan herleven.²³

Andere gevolgen van werken voor inkomsten, tegemoetkomingen, kwijtscheldingen, en geldigheid indicatie dagbesteding

Afhankelijk van de gezinssamenstelling en het gezinsinkomen kan betaald werk voor een IVA of DGA uitkeringsgerechtigde mogelijke consequenties hebben voor andere inkomsten, tegemoetkomingen en kwijtscheldingen. Het gaat dan om de mogelijke doorwerking op inkomensafhankelijke regelingen zoals de huurtoeslag, zorgtoeslag en kinderopvangtoeslag. Ook kan werken gevolgen hebben bij de berekening van belastingen. Inkomsten uit arbeid werken mogelijk ook door op de gemeentelijke minimaregelingen, de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen of de inkomensafhankelijke eigen bijdrage volgens de wet langdurige zorg. Specifiek voor personen met een IVA uitkering kan betaald werk een effect hebben op de hoogte van het aanvullend pensioen en recht op de arbeidsongeschiktheidsverzekering. Als er sprake is van een indicatie dagbesteding, dan kan het gaan verrichten van betaald werk als gevolg hebben dat deze indicatie door de gemeente wordt ingetrokken.

Mogelijke baten

²³ Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, hoofdstuk 1a en 3 en Wet Werk en Inkomen naar arbeidsvermogen, artikel 50

Voor de uitkeringsgerechtigde zijn de mogelijke baten van deelname aan het experiment het vergroten van de maatschappelijke deelname, het vergroten van arbeidsvermogen en het genereren van inkomsten uit werk. Mogelijke baten van het experiment voor de maatschappij zijn meer beschikbare arbeidskrachten, lagere uitkeringslasten aangezien meer uitkeringsgerechtigden deels werken, en minder zorgkosten. Het inventariseren van andere mogelijke baten maakt deel uit van de evaluatie.

Mogelijke belemmering voor werkgevers

Personen met een IVA of DGA uitkering behoren niet tot de doelgroep banenafpraak en zijn daarom niet opgenomen in het doelgroepenregister. Dit kan een belemmering vormen voor werkgevers om personen met een IVA of DGA uitkering aan te nemen. Ook dit punt wordt meegenomen in het onderzoek.

Gevolgen voor de regeldruk

Het besluit regelt dat UWV tijdelijk re-integratieondersteuning kan bieden aan personen met een IVA- of DGA-uitkering. Personen verzoeken om re-integratiedienstverlening en nemen daarom vrijwillig deel aan het experiment. Er is op dit moment geen informatie beschikbaar over of re-integratieondersteuning deze groepen kan helpen om de arbeidsparticipatie te verhogen. Daarnaast wordt onderzocht of het huidige instrumentarium aansluit bij de behoeften van de groep. Deze informatie dient eerst in kaart gebracht te worden voordat besloten wordt over een eventuele wetswijziging.

De mogelijke gevolgen voor deelnemers zijn hierboven beschreven. UWV houdt rekening met het doenvermogen van de persoon wanneer zij deelnemers informeren over de hierboven beschreven mogelijke gevolgen en doorwerkingen. Daarnaast kan UWV de deelnemers aan het experiment ondersteunen bij het in kaart brengen van mogelijke financiële gevolgen. De dienstverlening die UWV biedt wijkt niet af van de reguliere dienstverlening die UWV inzet voor andere groepen. De deelnemers verzoeken UWV om re-integratiedienstverlening. Uitgaande dat jaarlijks 200 personen om re-integratiedienstverlening verzoeken, en dit maximaal één uur van hun tijd in beslag neemt, zijn de administratieve lasten voor de totale groep die deelneemt beperkt tot enkele duizenden euro's.

5. Uitvoering

UWV voert ten behoeve van het experiment een uitvoeringstoets uit. Zo wordt tijdig rekening gehouden met de impact van het experiment op de UWV organisatie. UWV is voldoende toegerust om de re-integratietoets die op grond van de AMvB wordt toebedeeld op verzoek van IVA/DGA uitkeringsgerechtigden uit te voeren.

PM Uitvoeringstoets UWV

6. Toezicht en handhaving

Gedurende het experiment blijft de informatieplicht en medewerking aan controleplicht voor zowel personen met een IVA-uitkering als voor personen met een DGA-uitkering gelden.²⁴ De verplichtingen die gelden voor personen met gedeeltelijk arbeidsvermogen zijn niet van toepassing op deelnemers aan het experiment omdat zij als volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn aangemerkt. De deelnemers aan het experiment hebben immers geen wettelijke re-integratieplicht. Ook de aan de verplichtingen gekoppelde sancties uit het Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten gelden voor deelnemers aan het experiment niet.

²⁴ Wet Werk en Inkomen naar arbeidsvermogen, artikel 27 en Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, artikelen 1a:12, eerste lid, onderdeel b, 2:7 en 3:74, eerste en tweede lid

Indien een deelnemer aan het experiment zich niet houdt aan de gemaakte afspraken zoals opgenomen in het werkplan, dan kan UWV de dienstverlening beëindigen.

7. Financiële gevolgen

De middelen voor dit experiment worden gedekt vanuit het re-integratiebudget UWV voor de inzet van re-integratieondersteuning aan personen in de DGA en IVA.

Programmakosten

UWV heeft een eerste inschatting van de kosten gemaakt, op basis van de inschatting van 200 personen per jaar die deelnemen aan het experiment. Het is afhankelijk van de persoonlijke situatie van de IVA-of DGA uitkeringsgerechtigde welk dienstverleningsaanbod er uiteindelijk wordt ingezet.

Jaar	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kosten in €	1.292.750	1.632.500	1.632.500	1.632.500	1.029.500	339.750

Uitvoeringskosten

Uitgangspunt bij de opzet van dit experiment is onder andere geweest om de uitvoeringsprocessen van UWV zo min mogelijk te belasten en zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de bestaande processen. De uitvoeringskosten worden bekostigd uit de extra uitvoeringsmiddelen die UWV heeft ontvangen uit de POK-KOT middelen. De totale uitvoeringskosten worden in kaart gebracht bij de Uitvoerings- en handhavingstoets.

Doelmatigheid

Investeren in deze doelgroep is naar verwachting niet kosteneffectief. De bespaarde uitkeringslasten door het beperkt aan het werk gaan van deze groep mensen wegen naar verwachting niet op tegen de kosten die gemaakt worden voor de inzet van re-integratie instrumenten en voorzieningen. Wel levert werkhervatting naar verwachting persoonlijke baten op zoals persoonlijke ontwikkeling, een positief effect op de kwaliteit van leven en op de gezondheid. Naar verwachting levert werkhervatting voor deze personen ook maatschappelijke baten op zoals het dichterbij brengen van een inclusievere samenleving waarin iedereen volwaardig en gelijkwaardig mee kan doen naar gelang de mogelijkheden van de persoon. Met dit experiment brengen we de informatie die nu niet bekend is in kaart waardoor op basis van de resultaten besloten kan worden tot een eventuele wetswijziging.

8. Evaluatie

Aan deze experimenteer-AMvB is een evaluatie verbonden. Het doel van de evaluatie is om de doelgroep die gebruik maakt van re-integratieondersteuning via het experiment in kaart te brengen en in dat kader de ingezette dienstverlening, instrumenten en voorzieningen. Daarnaast zal de evaluatie een beeld schetsen van de kosten, ervaringen, knelpunten en verbeterpunten daarin. Tot slot heeft de evaluatie tot doel een zo compleet mogelijke beschrijving te geven van de bijdrage van de dienstverlening aan het beleidsdoel, de verhoging van de arbeidsparticipatie voor deze groepen.

Om dit te onderzoeken monitort UWV gedurende het hele experiment in hoeverre personen met een IVA of Wajong-DGA uitkering die vragen om re-integratieondersteuning werk kunnen vinden, verrichten en behouden. Een kwalitatieve analyse maakt onderdeel uit van de (tussen)evaluatie. Middels dit nog aan te besteden onderzoek worden de ervaringen met en waardering van de dienstverlening van personen met een IVA- of DGA-uitkering in kaart gebracht.

Het experiment wordt volgens planning in twee delen geëvalueerd. Het eerste deel vindt plaats in 2025 en 2026 en wordt zo spoedig mogelijk gedeeld met de Tweede Kamer, volgens planning uiterlijk 1 april 2026. Deze tussentijdse evaluatie bevat een verslag over het verloop en de voorlopige resultaten van het experiment in de praktijk. Bij die gelegenheid zal de Minister van SZW en Minister voor APP ook het standpunt over een eventuele voortzetting – anders dan bij wijze van experiment – van de bredere inzet van re-integratie instrumenten aan de Staten-Generaal toesturen. Met deze stap wordt voldaan aan artikel 82a, zesde lid, van de Wet SUWI. Uiterlijk op 1 april 2029 wordt een eindevaluatie met de resultaten van het experiment verzonden aan de Staten-Generaal.

9. Advisering en consultatie

De concept AMvB is voor advisering en consultatie toegestuurd aan de volgende organisaties:

1. Landelijke Cliëntenraad voor een cliëntentoets
2. UWV voor een Uitvoerings- & Handhavingstoets
3. Autoriteit Persoonsgegevens
4. Internetconsultatie
5. Adviescollege Toetsing Regeldruk

10. Inwerkingtreding en horizonbepaling

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 april 2023. Er wordt afgeweken van de vaste verandermomenten omdat zowel de doelgroep als de overheid gebaat is bij spoedige inwerkingtreding. UWV kan voor de doelgroep hierdoor het gehele re-integratie instrumentarium inzetten, zoals loondispensatie en proefplaatsing. Een langere aanlooptijd voordat deelnemers aan de slag kunnen wordt onwenselijk geacht. De overheid is gebaat bij een spoedige inwerkingtreding zodat wettelijk dienstverlening aangeboden wordt en de periode van gedogen zo kort mogelijk wordt gehouden. Bovendien heeft snelle inwerkingtreding geen negatieve gevolgen voor betrokken partijen, en is UWV in staat om op 1 april 2023 te starten met het experiment. (Mogelijk) geïnteresseerden worden ruim voor de inwerkingtredingsdatum over het experiment ingelicht, zodat het op de startdatum ook daadwerkelijk van start kan gaan.

Het besluit vervalt met ingang van 1 april 2028. De eventueel ingekochte trajecten bij een re-integratiebedrijf of een GGZ-instelling kunnen altijd worden afgemaakt, ook na looptijd van het experiment. De betaling van deze trajecten heeft namelijk plaats gevonden binnen de looptijd van het experiment en daarmee is deze inzet van middelen rechtsgeldig. Voor de instrumenten loondispensatie en proefplaatsing wordt door UWV een beschikking afgegeven. De looptijd van deze beschikking kan niet langer zijn dan de looptijd van het experiment, en heeft dus als einddatum 31 maart 2028. UWV beschikt niet later dan 31 december 2026.

Mogelijk wordt in 2026 besloten om een traject te starten om het experiment om te zetten in een wettelijke regeling. Indien dat het geval is, kan bij koninklijk besluit worden bepaald dat de einddatum voor het beschikken door UWV komt te vervallen. Voor nieuwe groepen mensen kan dan ook na 31 december 2026 een beschikking worden genomen tot ondersteuning in het vinden van werk. Indien binnen de looptijd van dit besluit een voorstel van wet is ingediend bij de Staten-Generaal om het experiment om te zetten in een wettelijke regeling, is in afwachting van die wettelijke regeling ook inzet van re-integratie-instrumenten mogelijk na 31 maart 2028, de einddatum van het experiment.

B. Artikelsgewijs

Artikel 2. Doelstelling experiment

Artikel 82a Wet SUWI biedt een grondslag om van bepaalde, in dat artikel genoemde artikelen van wetten bij wijze van experiment af te wijken. Het doel van dat experiment moet zijn om mogelijkheden te onderzoeken om de Wet SUWI of een wet waarmee wordt geëxperimenteerd doeltreffender uit te voeren. Doeltreffender uitvoeren betekent in het geval van dit experiment dat wordt onderzocht of de inzet van re-integratie-instrumenten voor personen met een Wet WIA- en Wajong-uitkering voor wie dat nu wettelijk niet mogelijk is leidt tot hogere arbeidsparticipatie van de deelnemers.

Artikel 3. Doelgroep

De doelgroep van het experiment zijn mensen die een Wet WIA- of Wajong-uitkering ontvangen omdat zij arbeidsongeschikt zijn (de terminologie uit de Wet WIA) of duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben (de terminologie uit de Wajong).

Artikel 4. Inzet van re-integratie-instrumenten

Het eerste lid van artikel 4 bepaalt dat het UWV alle in de Wajong en de Wet WIA genoemde re-integratie-instrumenten in kan zetten voor de hierboven geïdentificeerde doelgroep. Dit betekent dat het UWV dus ook kan besluiten om het instrument loondispensatie, afkomstig uit de Wajong, in te zetten voor een persoon die een uitkering ontvangt op grond van de Wet WIA. Het UWV zal het traject aanvangen door voor een persoon een re-integratieplan op te stellen.

Het tweede lid bepaalt dat het UWV de dienstverlening ook weer kan beëindigen wanneer de in het re-integratieplan opgelegde plichten niet worden nagekomen. Dit kan bijvoorbeeld de plicht zijn om naar vermogen op bepaalde tijden fysiek op een werkplek te verschijnen of deel te nemen aan voortgangsgesprekken.

Het derde lid bepaalt dat UWV een beschikking tot inzet van re-integratie-instrumenten als bedoeld in dit experiment uiterlijk 31 december 2026 moet nemen. Bij koninklijk besluit kan geregeld worden dat dit lid vervalt, zie daarvoor artikel 6.

Artikel 5. Evaluatie

Het experiment wordt volgens planning in twee delen geëvalueerd. Het eerste deel van de evaluatie vindt plaats in 2025 en 2026 en wordt zo spoedig mogelijk gedeeld met de Tweede Kamer, uiterlijk 1 april 2026. Deze tussentijdse evaluatie bevat een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van het experiment in de praktijk, alsmede een standpunt inzake de voortzetting van dit besluit anders dan als experiment. Met deze eerste evaluatie wordt voldaan aan artikel 82a, zesde lid, van de Wet SUWI. De eindevaluatie met de resultaten van het experiment wordt uiterlijk op 1 juli 2029 verzonden aan de Staten-Generaal.

Artikel 6. Wijziging artikel 4

Dit artikel bepaalt dat artikel 4, derde lid, vervalt. Dat lid bevat de einddatum voor beschikkingen van UWV op grond van dit besluit. Artikel 7 bepaalt dat dit artikel op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip in werking treedt.

Daardoor voorziet dit artikel in de mogelijkheid om het experiment langer door te laten gaan. Indien wordt besloten tot een wetwijziging om de in dit besluit vastgelegde wijzigingen permanent te maken, kan bij koninklijk besluit worden bepaald dat dit artikel in werking treedt. UWV kan dan doorgaan met inzet van re-integratie-instrumenten in

de periode tussen 1 januari 2027 en de datum van inwerkingtreding van de wet die inzet van de re-integratie-instrumenten conform dit besluit permanent mogelijk maakt.

Artikel 7. Inwerkingtreding

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van het besluit.

De inwerkingtredingsdatum is 1 april 2023. Aangezien artikel 82a, derde lid, van de Wet SUWI bepaalt dat dit besluit vijf jaar na inwerkingtreding vervalt, is de vervaldatum van dit besluit 1 april 2028. In dat derde lid is voorts bepaald dat de vervaldatum evenwel niet van toepassing is indien binnen deze vijf jaar een voorstel van wet is ingediend bij de Staten-Generaal om het experiment om te zetten in een wettelijke regeling, conform artikel 82a, derde lid, onder b, van de Wet SUWI. Ook die regel geldt voor dit besluit. Na de vervaldatum moeten in principe dus alle afwijkingen van wettelijke bepalingen, als geregeld in dit besluit, gestaakt worden, tenzij vóór die datum een voorstel van wet is ingediend bij de Staten-Generaal om het experiment om te zetten in een wettelijke regeling.

Zie voor de inwerkingtreding van artikel 6 de artikelsgewijze toelichting bij artikel 6.

De Minister van Sociale Zaken De Minister voor Armoedebeleid,
en Werkgelegenheid, Participatie en Pensioenen,

C.E.G. van Gennip

C.J. Schouten